

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **J. D.** pre zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 30. januára 2013 v Bratislave dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. februára 2012, sp. zn. 2 To 265/11 a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **s a o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš zo 17. októbra 2011, sp. zn. 8 T 42/2009, bol obvinený J. D. uznaný za vinného zo zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ potom ako nezistený páchatel' na nezistenom mieste a v nezistenom čase vyhotovil bankovku v nominálnej hodnote 200,- Eur, sériového čísla X00459985263, túto si zadovážil nezisteným spôsobom a dňa 31.07.2007 v nočných hodinách vo V. K. odovzdal túto bankovku D. L., aby mu ju zamenil na slovenské koruny v herni Royal vo V. K., hoci vedel, že sa jedná o falošnú bankovku a D. L. bankovku 06.08.2007 predložil v pobočke V. banky a.s. vo V. K., pričom posudkom Národnej banky Slovenska bolo zistené,

že sa jedná o falzifikát stupňa nebezpečnosti „3“ podarený, čím spôsobil D. L. škodu vo výške 199,16 Eur,

2/ potom ako nezistený páchatel' na nezistenom mieste a čase vyhotovil 4 kusy bankoviek v nominálnej hodnote každá 200,- Eur sériových čísel X0045998446, X00459986306, X00459984794 a X00459978038, uvedené bankovky si v nezistenom čase a nezisteným spôsobom zadovážil a tieto v presne nezistených dňoch v mesiaci januári 2008 odovzdal v počte 3 kusy E. Š., aby mu ich zamenil na slovenské koruny a jeden kus A. S., aby mu ju zamenila na slovenské koruny v Bare B. na ul. K. v B., hoci vedel, že sa jedná o falošné bankovky a posudkom Národnej banky Slovenska, ktorej boli bankovky predložené, bolo zistené, že sa jedná o falzifikáty stupňa nebezpečnosti „3“ podarené, čím spôsobil N. S. a P. S. škodu vo výške 746,86 Eur.

Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej len okresný súd) za to obvineného J. D. odsúdil podľa § 270 odsek 2 Tr. zák. s použitím § 37 písm. h/, m/, § 42 ods. 1, § 41 ods. 2 Tr. zák. k súhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov a 2 (dva) mesiace, pričom podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Taktiež mu podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. uložil trest zákazu činnosti, a to riadiť všetky motorové vozidlá na dobu 5 (päť) rokov. Nakoniec podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš z 25. januára 2010, sp. zn. 8 T 95/2008 ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd v Banskej Bystrici na podklade odvolania obvineného J. D. rozsudkom z 2. februára 2012, sp. zn. 2 To 265/2011, podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2 zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol tak, že obvineného J. D. odsúdil podľa § 270 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1 a § 41 ods. 2 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 (deväť) rokov, pričom podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Taktiež mu podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. uložil trest zákazu činnosti, a to riadiť všetky motorové vozidlá na dobu 5 (päť) rokov. Nakoniec podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš z 25. januára 2010, sp. zn. 8 T 95/2008 ako aj všetky rozhodnutia na tento

výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Dňa 9. augusta 2012 bolo okresnému súdu doručené dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len generálny prokurátor), ktoré podal proti vyššie citovanému rozsudku krajského súdu v neprospech obvineného J. D.

V dovolaní generálny prokurátor argumentoval tým, že rozsudkom krajského súdu, ako aj v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol v ustanoveniach § 38 ods. 8, § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Tr. zák. porušený zákon v prospech obvineného J. D., pretože napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití hmotno-právneho ustanovenia, čím bol naplnený dôvod dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a obvinenému bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby, čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Generálny prokurátor v dovolaní vytýkal krajskému súdu, že pri ukladaní súhrnného trestu odňatia slobody nesprávne vychádzal z ustanovenia § 38 ods. 8 Tr. zák., podľa ktorého je však možné upraviť trestnú sadzbu len pri zvyšovaní alebo znižovaní trestnej sadzby podľa § 38 Tr. zák., t. j. len v prípade zistenia prevažujúceho pomeru poľahčujúcich alebo priťažujúcich okolností. Ustanovenie § 38 ods. 8 Tr. zák. je špeciálnym ustanovením a nemožno ho (ani analogicky) použiť pri postupe podľa § 41 ods. 2 Tr. zák. Pri ukladaní trestu odňatia slobody podľa asperačnej zásady upravenej v § 41 ods. 2 Tr. zák., na ktorú odkazuje ustanovenie § 42 ods. 1 Tr. zák., sa horná hranica trestnej sadzby uvedená v osobitnej časti Trestného zákona zvyšuje o jednu tretinu bez ohľadu na dolnú hranicu trestnej sadzby. Polovica trestnej sadzby sa vypočíta sčítaním zvýšenej hornej a nedotknutej dolnej trestnej sadzby a súčet sa vydělí dvoma. Trest sa potom uloží nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody.

Generálny prokurátor v neposlednom rade poukázal aj na ustálenú judikatúru, konkrétne na rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 32/2009.

Z uvedených dôvodov generálny prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu

v Banskej Bystrici z 2. februára 2012, sp. zn. 2 To 265/2011, bol porušený zákon v ustanoveniach § 38 ods. 8, § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného J. D., aby postupom podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Okresný súd v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. vyzval obvineného J. D., aby sa k dovolaniu generálneho prokurátora vyjadril. Ten svoje právo využil a písomným podaním doručeným 12. októbra 2012 sa domáhal preskúmania napadnutého rozsudku z dôvodu, že v rámci uloženia súhrnného trestu mu neboli zrušené dve predchádzajúce odsúdenia, ale len jedno.

Spisový materiál Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 8 T 42/2009 spolu s dovolaním generálneho prokurátora bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky riadne predložený na rozhodnutie **23. novembra 2012.**

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal predložený spisový materiál i dovolanie generálneho prokurátora a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. a/ Tr. por.) a v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil, že dovolanie je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež dovolací súd) úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti

podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Platí tiež, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, teda ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Generálny prokurátor v posudzovanej trestnej veci uplatnil vo vzťahu k výroku o treste dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i/ a písm. h/ Tr. por. V rámci oboch uplatnených dôvodov zhodne argumentoval v podstate tým, že v trestnej veci obvineného J. D. súhrnný trest odňatia slobody uložený Okresným súdom Veľký Krtíš v trvaní 10 (desať) rokov a 2 (dva) mesiace bol v súlade s ustanovením § 42 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., keďže asperačná zásada bola aplikovaná správne na dolnej hranici takto určenej trestnej sadzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc zo zjednocujúceho stanoviska sp. zn. Tpj 46/2010, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky číslo 1/2011 pod poradovým číslom 5 považuje za potrebné uviesť, že výrok o treste možno napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste.

Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste - § 41, § 42 Tr. zák. (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu – použitie asperačnej zásady) môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zistil, že krajský súd ako súd odvolací pri aplikácii asperačnej zásady postupoval v rozpore s kogentným ustanovením § 41 ods. 2 Tr. zák. a s právnym názorom vysloveným v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne z 8. apríla 2009, sp. zn. 23 To 1/2009, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 32/2009. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že

I. ak pri rozhodovaní o treste majú byť použité ustanovenia o úprave trestnej sadzby uvedenej v osobitnej časti Trestného zákona z dôvodu uvedeného v § 38 ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6 Trestného zákona, § 39 ods. 4 Trestného zákona a § 41 ods. 2 Trestného zákona, konkrétne rozpätie trestnej sadzby sa určí tak, že najprv sa urobí úprava trestnej sadzby podľa príslušných ustanovení § 38 Trestného zákona. Následne sa vykoná úprava takto stanovenej trestnej sadzby podľa režimu § 41 ods. 2 Trestného zákona a napokon sa určí konkrétne rozpätie trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona;

II. zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona a zníženie dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona sa vykoná len s prihliadnutím na upravenú hornú, resp. dolnú hranicu trestnej sadzby, pričom ustanovenie § 38 ods. 8 veta za bodkočiarkou Trestného zákona sa v týchto prípadoch nepoužije;

III. pod pojmom zákonom stanovená trestná sadzba sa rozumie sadzba trestu odňatia slobody uvedená v osobitnej časti Trestného zákona po jej úprave podľa ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona; to neplatí, pokiaľ ide o zločin, ktorý sa považuje za obzvlášť závažný v zmysle § 11 ods. 3 Trestného zákona.

Z uvedeného potom vyplýva záver, že krajský súd tým, že obvinenému J. D. uložil súhrnný trest odňatia slobody s použitím asperačnej zásady vo výmere 9 (deväť) rokov, porušil zákon v ustanovení § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvineného J. D., čím naplnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., keďže svojím rozhodnutím nesprávne aplikoval ustanovenie kogentnej povahy.

V tomto smere však Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že po podaní dovolania generálnym prokurátorom došlo k zásadnej zmene v otázke týkajúcej sa aplikácie asperačnej zásady.

Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012, sp. zn. PL.ÚS 106/2011 publikovanom v Zbierke zákonov pod č. 428/2012 Z. z. bolo rozhodnuté, že v § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchateľovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa článku 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenie § 41 ods. 2 slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchateľovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stráca účinnosť. Ak Národná rada Slovenskej republiky neuvedie ustanovenie tohto zákona do súladu s Ústavou Slovenskej republiky, stráca po šiestich mesiacoch od vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky platnosť.

Vychádzajúc z tohto nálezu potom Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že u obvineného J. D. pri použití asperačnej zásady prichádza do úvahy trestná sadzba v rozpätí od 7 rokov do 13 rokov 4 mesiace, a to s poukazom na § 270 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 2 Tr. zák. S prihliadnutím na vyššie uvedené by potom trest odňatia slobody uložený rozsudkom krajského súdu zodpovedal vyššie uvedenému nálezu.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie generálneho prokurátora podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol ako nedôvodné.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. januára 2013

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová